

Název: Zpráva Eurojustu o obchodu s drogami – zkušenosti a výzvy v oblasti justiční spolupráce

Datum: 13. dubna 2021

- Obchod s drogami zůstává celosvětově **vysoce lukrativním trhem**. Jen v Evropské unii se jeho roční objem odhaduje na **30 miliard EUR**. Celkový dopad na společnost má nedozírné důsledky – na zdravotnictví, správu věcí veřejných, ekonomiku a další nepřímo postižené oblasti. Tento dopad je patrný rovněž u policejních a justičních orgánů, které jsou přetížené prudkým nárůstem případů obchodu s drogami. Mnoho členských států EU má potíže s přidělováním dostatečných zdrojů na boj proti vysoce flexibilním organizovaným zločineckým skupinám, které působí přeshraničně.
- Organizované zločinecké sítě působící v Evropě navíc těží z otevřených hranic a využívají složitosti mnoha různých právních rámců v EU. V zájmu účinného boje proti této situaci **justiční orgány** v EU i mimo ni **úspěšně spolupracují**, a to s podporou **Agentury Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech (Eurojust)**. V nadcházejících letech lze očekávat další nárůst počtu případů postoupených Eurojustu, což by se mělo zohlednit při plánování.
- Tato zpráva se zabývá **zkušenostmi a výzvami** v oblasti justiční spolupráce v boji proti obchodu s drogami. Použitá **metodika** spočívala v identifikaci a analýze vybraných vhodných případů, a to na základě praktických zkušeností získaných prostřednictvím podpory agentury při práci na případech týkajících se obchodu s drogami v letech 2017 až 2020 (1 838 případů). Analýza případů je rozdělena do šesti kapitol.
- Zpráva názorně dokládá pomoc, kterou Eurojust poskytuje při překonávání výzev týkajících se sedmi často se vyskytujících témat, mezi která patří: nové psychoaktivní látky a (pre-)prekurzory, spolupráce se zeměmi mimo EU (dohody o spolupráci, kontaktní místa a neformální spolupráce), sledované dodávky, konflikt jurisdikcí, finanční vyšetřování, vysledování a vymáhání majetku, evropský vyšetřovací příkaz a obchod s drogami v digitálním prostředí.
- Na základě této analýzy a zkušeností Eurojustu s justiční spoluprací v této oblasti zpráva navrhuje a popisuje **osvědčené postupy** pro přeshraniční vyšetřování. Obsahuje **závěry a doporučení**, které lze shrnout takto:
  - **Úsilí EU o řešení právních problémů** týkajících se **nových psychoaktivních látek** a prekurzorů **by mělo pokračovat a posilovat**. Dokud se justiční orgány budou potýkat s operativními problémy, Eurojust bude vhodnou organizací na podporu soudnictví.
  - Průběžná a posílená spolupráce se zeměmi mimo EU prostřednictvím styčných státních zástupců, kontaktních míst a dalších sítí nebo prostředků Eurojustu je v mnoha případech obchodu s drogami velmi přínosná, což poukazuje na **jasný dodatečný potenciál pro vnitrostátní vyšetřování**. V souladu s nedávnou strategií bezpečnostní unie EU a novou Strategií EU pro oblast drog na období 2021–2025 Eurojust vítá a rozhodně podporuje cíl, kterým je prosazování a posilování spolupráce se zeměmi mimo EU, například uzavřením dalších dohod o spolupráci, rozšířením sítě kontaktních míst a rozšířením spolupráce s dalšími institucemi, agenturami a sítěmi.
  - Pomoc Eurojustu může představovat zvláštní přidanou hodnotu v případech **přeshraničního sledování dodávek**, a to s cílem pomoci vnitrostátním justičním orgánům překonat překážky vyplývající z roztržitého evropského právního prostředí, které je třeba zohlednit před uskutečněním sledování dodávky a v jeho průběhu. V zájmu usnadnění

justiční spolupráce v této oblasti by měla být zvážena **větší harmonizace a zvláštní regulace tohoto vyšetřovacího úkonu na úrovni EU.**

- Aby se zabránilo negativním následkům souběžných vyšetřování, například otázkám týkajícím se zásady *ne bis in idem*, nabízí Eurojust své odborné znalosti v případech, kdy může dojít ke **konfliktu jurisdikcí**. Za cennou možnost, kterou lze využít k získání nestranného stanoviska k dalšímu postupu, může být rovněž v některých případech považováno **společné doporučení (nebo žádost)**.
- Ukázalo se, že finanční vyšetřování případů obchodu s drogami, a zejména zmrazení majetku, jeho konfiskace a vymáhání, jsou vzhledem k jejich dopadu na organizované zločinecké skupiny nanejvýš důležité. Příslušné strany se vyzývají, aby plně využívaly **úřady pro vyhledávání majetku z trestné činnosti, finanční zpravodajské jednotky a další sítě**. Eurojust podporuje odborníky z praxe ve všech fázích finančního vyšetřování a při praktickém provádění nového **nařízení o příkazech k zajištění a konfiskaci** (nařízení (EU) 2018/1805).
- **Evropská justiční síť pro boj proti kyberkriminalitě (EJCN)** je důležitým aktérem, který poskytuje cennou podporu v boji proti obchodu s drogami prostřednictvím darknetu, virtuálních platforem nebo nástrojů digitální komunikace. Vzhledem k tomu, že tato vyšetřování často vyžadují zvláštní znalosti nejen policejních, ale také justičních orgánů, zejména v přeshraničních případech, Eurojust rovněž **vybízí odborníky z praxe, aby se v příslušných případech obrátili na vnitrostátní kontaktní místa sítě EJCN**.
- Ve vhodných případech obchodu s drogami se důrazně doporučuje zřídit **společný vyšetřovací tým (SVT)**. I přes rozšířené obavy nebylo zřízení SVT pro justiční orgány nikdy jednodušší, neboť **Eurojust nabízí podporu ve všech fázích SVT** a pomáhá při vyjednávání a vypracovávání dohody o SVT a při zřizování, správě a financování SVT.
- Navzdory slibným výsledkům a úspěchům **koordináčních center** Eurojustu (např. během dnů společných realizací zaměřených na souběžné a koordinované zatýkání, prohlídky a záchyty) se zdá, že vnitrostátní justiční orgány se zdráhají požádat o zřízení koordináčních center pro případy obchodu s drogami. Eurojust proto **vyzývá justiční orgány, aby tento účinný nástroj v této oblasti trestné činnosti využívaly více**.
- **Přidaná hodnota včasného postoupení případu Eurojustu** v konečném důsledku posiluje mezinárodní aspekt vnitrostátních případů obchodu s drogami. Eurojust proto **vyzývá orgány zapojené do přeshraničních případů obchodu s drogami**, aby se co nejdříve obrátily na své národní členy a projednaly možnosti, které jsou v konkrétním případě k dispozici.